

ÁLLÁSFOGLALÁS

A Magyar Pedagógiai Társaság Diszlexiás Gyermek Fejlesztéséért Szakosztálya az alábbi állásfoglalást fogalmazza meg a Nemzeti köznevelési törvény 17.§-ának módosító javaslatával kapcsolatban.

Az említett törvényjavaslat az alábbiakat tartalmazza:

17. § (1a) *Az a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló, akit 2018. augusztus 31. napjáig a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól mentesítettek, a mentesítés időtartamának félbeszakadása nélkül, középfokú iskolai tanulmányainak befejezéséig egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól mentesülhet. Az e bekezdésben foglaltakra az 56. § (1) és (2) bekezdésben foglalt szabályok értelemszerűen alkalmazandóak.*

Véleményünk: A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel élő tanulók helyzete és ellátása valóban több pontos problémás. A fenti megoldás azonban nem javítana, hanem rontana ezen a helyzeten.

A jelen helyzet problémás pontjait az alábbiakban látjuk:

- Az általános és középiskolai tanárok nincsenek megfelelően felkészítve, kiképezve ezen tanulók fogadására. Nagyon kis hányaduknak vannak birtokában megfelelő módszertani eszközök e tanulók integrált, inkluzív neveléséhez, oktatásához.
- A szóban forgó tanulók nagy része több egyéni segítséget és nagyobb mértékű differenciált bánásmódot igényelne, mint amit a jelenlegi szakember-ellátottság lehetővé tesz. Rendkívül nagy a hiány fejlesztő pedagógusok, pedagógiai asszisztensek és iskolapszichológusok tekintetében.
- A nagymértékű túlterheltség, ami a pedagógusokra hárul, nem teszi lehetővé, hogy elegendő időt, energiát és figyelmet fordítsanak a különböző nehézségekkel élő tanulókra.
- A nagymértékű túlterheltség, ami a tanulókra hárul, fokozott mértékben nehezíti a nehézségekkel küzdő tanulók iskolai helytállását.
- Meggyőződésünk, hogy a szakértői bizottságokban dolgozó gyógypedagógusok és egyéb szakemberek a lehető legmagasabb színvonalon látják el feladatukat és kompetensek annak megállapításában, hogy mely tanuló esetében indokoltak a különböző mentesítési javaslatok. Nem tartjuk elfogadhatónak a törvénytervezet részletes indoklásában leírt véleményt, miszerint „az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből történő értékelés és a minősítés alóli felmentés nagyszámú, szinte automatikusan alkalmazott”. Ugyanakkor azt tapasztaljuk, hogy nincs megfelelő alapossgal kidolgozott, egységes diagnosztikai eszköz- és kritériumrendszer a szakértői bizottságok birtokában, ezért a diagnózisok és javaslatok kialakításában még mindig magas a szubjektív megítélés szempontjainak súlya.
- A szakértői bizottságok túlterheltek, nem tudják tartani a törvényben előírt időhatárokat, a vizsgálatok átfutási ideje túl hosszú.

- Nincs megfelelő színvonalú és elég széles területi lefedettségű pályorientációs tanácsadás Magyarországon, így a gyengébb részképességgel élő tanulók nem kapják meg a megfelelő, egyénre szabott segítséget életpályájuk kialakításához.
- A jelenlegi ellátás fentebb leírt nehézségei sok esetben a problémák elhárítását eredményezik mind az iskolák illetve a tanárok, mind a tanulók és szülei részéről. Ez az oka annak, amit a törvényjavaslat részletes indoklása „motiválatlanságként” ír le.

Megítélésünk szerint a törvényjavaslat elfogadása esetén az alábbi hatásokkal kell számolni:

- A tanulási nehézséggel küzdő tanulók egy része továbbra sem lesz képes teljesíteni egyes tantárgyi követelményeket, a rájuk jellemző egyenetlen képességstruktúra kimagasló területei sem tudják kompenzálni például az idegen nyelvi vagy matematikai területen tapasztalható hiányosságokat. A gyenge tanulmányi eredmények, a bukások és ezzel együtt a lemorzsolódás és korai iskolaelhagyás mértéke előreláthatóan növekedni fog.
- Sérül az érintett tanulók alapvető joga a megfelelő fejlődéshez, a képességeiknek megfelelő neveléshez, oktatáshoz. Túlnyomó többségük nem tud majd képességeinek optimumán teljesíteni, s a teljesíthetetlen vagy csak nehezen teljesíthető elvárások, a kudarcok, a stresszteli helyzetek pszichés következményeket okoznak, mint szorongás, pszichoszomatikus tünetek, emocionális szimptomák.
- Az érintett tanulók továbbtanulási lehetőségei erősen korlátozódnak. Szűkülnek a lehetőségeik olyan közép- vagy felsőfokú végzettségek elsajátítása felé, amelyekre pedig képességeik alkalmassá tennék őket.
- Várhatóan nem fog csökkenni azoknak a tanulóknak a száma, akik mentesítésre szorulnak egyes tantárgyak vagy tantárgyrészek értékelése és minősítése alól, ők előreláthatóan az amúgy is túlterhelt szakértői bizottságokhoz fognak felülvizsgálatért folyamodni. A jelenlegi több hónapos várakozási idő tovább hosszabbodik, azaz előfordulhat, hogy tan éveken keresztül nem zárul le megnyugtatóan egy tanuló vizsgálati folyamata, a fejlődésének biztosításához szükséges szakmai iránymutatás kidolgozása.

Véleményünk szerint a tervezett törvénymódosítás bevezetése nem segíti a jelenlegi problémák megoldását, ugyanakkor olyan helyzetet eredményezne, amelynek során sérül több ezer tanuló joga és lehetősége a megfelelő ellátásra és fejlődésre. Elengedhetetlenek tartjuk, hogy a megoldási javaslatok és törvénymódosítások valóban a jelenlegi helyzet fentebb kifejtett gócpontjaira irányuljanak.

2017. április 27.

Turcsik Katalin
elnök

MPT Diszlexiás Gyermekek Fejlesztéséért Szakosztály